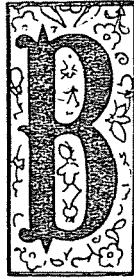

Sosyoloji

Toplum Kalkınması ve DİN ADAMLARIMIZ

AHMET YÜZENDAĞ
DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
OLGUNLAŞTIRMA MD.

üyük millet olmak, büyük işler başarmakla mümkündür. Yoksa sadece büyük milletiz demek, büyük laf etmekten başka bir şey olamaz.

Allah'a şükür millet olarak büyük işlerle dolu bir tarihimiz ve o tarihin kahramanlık ve medeniyet şahikalarıyla süslediği cennet gibi bir vatanımız var. Bu cennet vatanda Biz yaşarız, aziz milletimiz yaşar. Bu vatana sahip olarak, hürriyet içinde ebediyete kadar yaşamak istiyorsak mutlaka çağdaş uygarlığa ayak uydurmamız, önemli memleket dâvalarını halledip birlik olma şuurunu benliğimize naksetmemiz gerekiyor.

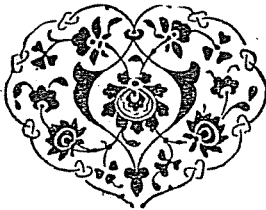
Nedir bu memleket davaları? Türkiyemizde halledilmesi gerekli bir çok problem vardır. Meselâ: Eğitim, okul, sağlık, yol, su, toplum kalkınması... gibi.

Görüldüğü üzere süratle halledilmesi gereken problemlerden birisi de Toplum Kalkınması'dır. Bu da; köylü-kentli bütün halkımızın, daha iyi eğitilmesi, kültürünün yükseltilmesi, kendi imkânlarının değerlendirilmesi, Devletin imkânlarından nasıl yararlanılacağına belletilmesi, kısacası daha mutlu bir hayata kavuşturulması şeklinde açıklanabilir. Toplum kalkınması, memleket halkının tümünü kapsıyan bir problemdir. Bu problemin halinde her vatandaşa az veya çok bir görev düşmektedir. Aynı zamanda Toplum Kalkınması alanında çalışan kuruluşlar, dernekler de var. Öğretmenlerimiz, din adamlarımız, eğitimcilerimiz bizzat bu işin içindeler. Biz bu yazımızda sadece din adamlarımızın bu işteki rolleri üzerinde duracağız.

Din adamlarının Toplum Kalkınmasındaki yapıcı rollerine geçmeden önce, Toplum Kalkınmasından ne anlaşıldığı üzerinde kısaca durmak yerinde olur. Birinci 5 yıllık kalkınma plânının 1963 yılı programında:

Toplum Kalkınması, halkın kendi sosyal, iktisadi ve kültürel şartlarını geliştirmek için giriştiği gönüllü çabaların, Devletin bu alandaki çabası ile birleştirilmesi demektir.»

diye ifade olunmuştur. Demek oluyor ki halkımızın kendi imkânlarıyla Devletimizin imkânları birleştirilecek ve böylece toplum yararına çeşitli hizmetler görülecektir. Bence bu işe bir de ruh

kazandırmak, canlılık vermek gerekir. Başka bir deyimle halkımızda millî şuurun iyice geliştirilmesi, vatandaşlar arasında meydana gelecek her türlü bölücü çabaların önlenmesi, herkesin kendisini millî dâvalarda gücü ölçüsünde sorumlu hissetmesi, daha açığı, nemelâzımcılıktan kurtulması şarttır.

Toplum Kalkınmasında birinci derecede rolü olanlar şüphe yok ki halk eğitimcileri, öğretmenler ve din adamlarıdır.

Günümüzde Toplum Kalkınması, dolaylı dolaysız ilgili kuruluşların kanunlarında yerini almıştır. Bu memnurluk verici bir gelişmedir. Bu arada din adamları da kendi teşkilât kanunlarına göre bizzat toplumun din ve onunla ilgili konularda irşadı ile görevlendirilmişlerdir. Meselâ: 633' sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanun'un 7. Maddesinin (b) fıkrasında: «İbadethanelerin içinde ve dışında toplumu din konusunda aydınlatmak için gerekli işleri yapmak; bu gaye ile teknik araç ve imkânlardan faydalanmak», (c) fıkrasında: «Müslüman vatandaşların millî ülkülere bağlılıklarını koruyucu, inanç ve inanç ayrılıklarının istismarını önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak.» demek suretiyle halkın din ve din ile ilgili konularda aydınlatılması hasseten din adamlarımızın görevleri başında görülüyor.

Din adamları, toplumla en çok temas halinde olan bir kitledir. Onlar, köylü olsun, kentli olsun hepisi tarafından müstesna bir hürmet görürler. Yani gerçek din adamını sayarlar ve severler, dediğini tutarlar, yolundan giderler. İşte onların bu durumundan toplumun kalkınması için faydalanmak mümkündür. Ve esasen bu iş çeşitli vesilelerle yapılmaktadır. Şöyle ki: Çeşitli kuruluşlar, Bakanlıklar hayır dernekleri halka ve köye giden hizmetlerinde din adamlarımızdan faydalanmaktadırlar. Diyanet İşleri Başkanlığı vasıtasıyla din adamlarımıza intikal ettirilen mes'eeler hutbe ve vaazlarda konu olarak ele almır. Meselâ Kanser Haftasında Türkiye Kanser Araştırma Kurumu ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında yapılan iş birliği sonucunda, bir genelge ile Müftülüklere: bu hastalık hakkında bilgi verilir. Ve korunma çareleri bildirilir. Din adamlarımız bir Cuma konuşmalarını bu konuya ayırırlar. Böylece, bir günde milyonlarca insan aynı mes'eleye parmak basmış olur, halk da aydınlanır.

Bu konu zincirinin halkalarını bir hayli çoğaltmak mümkündür. İşte yukarıda din adamlarımızın yapıcı gücünden bahsederken şimdi ben, bu gücün sadece bir noktasına işaret etmiş oldum.

Sırası gelmişken din adamının halkı irşad yolunda gösterdiği gayretlerden yalnız bir yönünü teşkil eden bu misilli çalışmalara bir kaç örnek daha verelim:

Adalet Bakanlığı Açısından: Mahkûmların ıslâhı için ceza evlerinde yapılan vaazlardır. Kanunlara ve nizamla saygı, adam öldürmenin yalan şahidliği yapmanın dinende yasak olduğu, insan hak ve hürriyetlerine riayetin lüzumu...

Tarım Bakanlığı Açısından: Ormanlarımızın korunması, memleketin ağaçlandırılması, sulama, gübreleme, tohum ıslâhı...

Çalışma Bakanlığı Açısından: Çalışmanın önemi, iş ahlâkı, yurd içinde ve yurd dışında bulunan işçilerimizin bilhassa zararlı cereyanlara karşı uyanık bulundurulmaları...

Millî Eğitim Bakanlığı Açısından: İlk öğretim seferberliği, halk eğitimi, beslenme eğitimi...

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Açısından: Verem, kolera, kanser gibi tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklardan korunma konuları...

Köy İşleri Bakanlığı Açısından: Köy ve köylünün kalkınmasında alınacak tedbirlerin köy önderlerinden olan köy hocaları vasıtası ile köylüye duyurulması...

İçişleri Bakanlığı Açısından: Kaçakçılık, kan davası, karaborsacılık, tefecilik, trafik konuları...

Dernekler Açısından: Kızılay, Çocuk Esirgenme Kurumu, Türk Hava Kurumu, Yeşilay, Kanser araştırma gibi memleket için yararlı çalışmaları olan derneklerin gaye ve çalışmalarını anlatıp, halkımızın müzaheretini temin yolundaki çalışmaları...

Bütün bunlar, Din adamının asli görevleri yanında toplumun kalkınmasına olan hizmetini gösteriyor. Bu arada şunu da ilâve edebiliriz; Din adamlarımız birçok hayır kurumlarında faal üyedir, yönetim kurulunda üyedir, başkandır. Aslında din adamı da bir öğretmen, bir eğitimcidir. O, gücü nisbetinde her yaştaki vatandaşın (Kadın-Erkek) yetişmesi, aydınlatılması ile meşgul olur. Halk Eğitimi yapar. Yetişkinlerin eğitimi şüphesiz ki daha zordur. Burada bir soru akla gelebilir. Acaba, Din adamlarımız halkımızı, köylümüzü aydınlatacak durumda yetişmiş midirler? Buna yüzde yüz «Evet» demek mümkün değil. Bunun da çeşitli nedenleri var. Temennimiz, din adamları, din eğitimi veren okullarımız, yani, İlahiyat Fakültesi, Yüksek İslâm Enstitüleri, İmam-Hatib Okulları yetiştirdikleri iyi elemanları ile bu sahada önemli bir ihtiyacı karşılamaktadırlar.

İster din, ister tarih ve diğer yönlerden aydınlanmaya ihtiyacı olan kişilerimiz çoğunlukla köylülerimizdir. Onun için Toplum Kalkınmasında ağırlık merkezini köylerimiz teşkil ediyor. Üzülerek belirtmek yerinde olur ki, bugün her köyümüzde okul yok. (olmasına elbirliği ile çalışmalıyız) buna rağmen memnurlukla belirtelim ki, her köyümüzde en az bir camimiz vardır. Bu duruma göre Toplum Kalkınmasında Camiden de yararlanmak zorunludur. Yani, köy hocası, öğretmen, muhtar işbirliği yaparak köyü ve köylüyü kalkındırmak mecburiyetindedirler. İşte bunun için Din adamı bilgili, kültürlü olmalıdır. Değilse, bu noksanlığı giderecek tertibat alınmalıdır. Bazı köylerimiz bahtiyardır. Çünkü hem camii hem okulu vardır. Ve köy hocası ile öğretmen hatta muhtar el ele, gönül gönüledirler. Bu durum o köyün kalkınması için en büyük şanstır.

İnancımız o dur ki, Toplum Kalkınmasının, yolu, köyden geçer. Köy ve köylünün kalkınması da, «Köy Lideri» durumunda bulunan İmam, öğretmen, muhtar üçlüsünün tam bir ahenk içinde çalışmaları, her üçünün de bilgili, kültürlü, bilhassa Türk Tarihini iyi bilmeleri ile mümkündür.